

СЕКЦІЯ БЕЗПЕКА І ЕКСПЕРТИЗА ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ

УДК338.2

Олег Покотило¹, Дарія Козак², Марія Коваль², Тетяна Ярошенко², Оля Матіяш¹

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я.Горбачевського, Україна

РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ КОМІСІЇ УКРАЇНИ КОДЕКС АЛІМЕНТАРИУС ЩОДО БЕЗПЕЧНОСТІ ХАРЧОВИХ ДОБАВОК**Oleg Pokotylo, Darius Kozak, Marya Koval, Yaroshenko Tatiana, Olga Matiyash**
ROLE OF THE NATIONAL COMMISSION ON UKRAINE CODEX ALIMENTARIUS SAFETY FOOD ADDITIVES

Codex Alimentarius Commission (Комісія Кодекс Аліментаріус) — це орган, започаткований у 1961 році ФАО та ВООЗ для розробки міжнародних стандартів, методичних вказівок та рекомендацій щодо харчових продуктів з метою захисту здоров'я споживачів та забезпечення добросовісної практики торгівлі харчовими продуктами. На сьогодні це міжурядовий орган, членами якого є біля 180 держав та одна організація. Основними організаційно-структурними елементами Codex Alimentarius Commission є власне Комісія, Виконавчий комітет, Секретаріат, та допоміжні органи Codex Alimentarius (комітети з загальних питань — горизонтальні, комітети з окремих товарів — вертикальні, координаційні комітети ФАО/ВООЗ по регіонах та спеціальні міжурядові робочі групи). Діяльність Кодексу Аліментаріус базується на науковій основі. До розробки кожного аспекту цього харчового кодексу зробили внесок експерти і фахівці широкого спектру наукових дисциплін, тому стандарти Кодексу Аліментаріус можуть витримати найретельнішу наукову перевірку. Аспекти здоров'я та безпеки в рішеннях та рекомендаціях Кодексу базуються на науково обґрунтованій оцінці ризиків. Основними завданнями НККАУ є аналіз міжнародного та вітчизняного законодавства і розроблення пропозицій щодо удосконалення законодавства у сфері безпечності та якості харчових продуктів; гармонізація вітчизняного законодавства з міжнародним у зазначеній сфері; сприяння впровадженню нових технологій, міжнародних стандартів, вітчизняних технічних регламентів і міжнародних санітарних заходів у сфері виробництва харчових продуктів та нових методів їх дослідження.

Підходи до регламентування харчових добавок (ХД) Codex Alimentarius та в Україні практично ідентичні і вимагають при застосуванні ХД відповідності наступним принципам: ХД не повинна становити ризику для здоров'я; не повинна вводити споживача в оману; має забезпечувати одну з технологічних функцій.

Безпечність ХД має бути продемонстрована шляхом проведення оцінки ризику, яка включає такі компоненти, як ідентифікація небезпечності, її характеристика, встановлення величини впливу, характеристика ризику.

В системі Codex Alimentarius оцінку ризиків щодо ХД виконує Об'єднаний комітет експертів ФАО/ВООЗ з харчових добавок (Joint FAO/WHO Expert Committee on Food Additives — JECFA) — ОКЕХД, основними напрямками роботи якого є розробка принципів оцінки безпечності ХД та кількісної оцінки ризиків, пов'язаних з ним; проведення токсикологічної оцінки та встановлення ДДН (acceptable daily intake — ADI); оцінка якості та можливостей застосування аналітичних методів; розробка специфікацій щодо чистоти харчових добавок; оцінка надходження хімічних речовин з їжею.

НККАУ направляє виробника до відповідної експертної установи, де він надає стандартний пакет документів: заяву на проведення гігієнічно-токсикологічної експертизи цієї ХД, обґрунтування необхідності застосування ХД в конкретних дозах або щодо розширення сфери застосування, «досьє» на цю ХД (дані про історію її використання в світі, посилання на Кодекс, наукові дані щодо оцінки ризику, результати досвіду світової спільноти щодо використання ХД тощо).